

Лексикон образовних термина (2014).
Београд: Учитељски факултет
Проф. др Младен Вилотијевић

Методичка теорија и пракса број 2/2019
УДК: 37
стр. 365-366.

ТЕМАТСКО ПЛАНИРАЊЕ

ТЕМАТСКО ПЛАНИРАЊЕ – планирање засновано на интеграцији садржаја различитих наставних дисциплина, у коме су теме окоснице заокружене у логичне целине. У организацији наставних садржаја примењују се два принципа – принцип дисциплинарности и принцип целовитости (интегративности). Први је примењен у поставци → **наставног плана** и програма: садржаји су предметно подељени, диференцирани, да би се могли аналитички и систематично изучавати. Полази се од научне диференцираности, а научне дисциплине послужиле су као основа за предметну подељеност градива у → **школама**. Но, колико је у наукама присутна диференцијација, присутна је и интеграција: појављују се шире дисциплине које обједињују два или више научних предмета (физичка хемија, биохемија итд.) јер неке појаве и животни проблеми треба да се изучавају целовито. Дисциплинарна подељеност садржаја омогућује темељније систематично сазнавање законитости, али има и неке штетне последице: градиво је испарцијализовано па се иста појава изучава у оквиру више предмета, само с различитих аспеката, зато → **ученици** имају тешкоћа да изучаване садржаје повежу у целину. Сем тога, проблеми с којима се људи у животу сусрећу нису дисциплинарно издељени него их треба решавати целовито. Зато се у → **дидактици**, а и у → **наставним програмима**, инсистира на корелацији садржаја различитих предмета.

Т. н. је потпунији облик обједињавања истих или сродних садржаја различитих предмета. Могуће је *т. н.* и у оквиру једног предмета: око једне окоснице организују се сродни елементи. Који је приступ за обраду садржаја погоднији – дисциплинарни или тематски – треба да одреди сам → **наставник**. (У математици и граматици садржаји су

већ у наставном програму дати тематски тако да наставнику остаје само да их линијски обрађује и тумачи.) – Неки предмети у → **основној школи** интегративни су већ по програмској концепцији – нпр., предмет природа и друштво обухвата садржаје из историје, географије, биологије, физике, хемије. – Могућност међупредметног *т. п.* постоји не само у основној школи и не само у млађим → **разредима**, него и у → **средњој школи**, нарочито у предметима ослоњеним на друштвене науке и на уметности. Примера ради, романтизам као уметнички правац обрађује се у књижевности, у ликовној и музичкој уметности; о општим карактеристикама овога правца могуће је организовати заједничко предавање за више паралелних одељења истог разреда, с илустрацијама из сваке од поменутих уметности. У тематском приступу се, ако циљеви тако захтевају, може у извесној мери изићи из оквира наставног програма, могу се спајати часови и правити блокови.

Најважнији услов за интердисциплинарни (тематски) приступ је наставниково планирање по тематским целинама, које обједињују садржаје из различитих области – међупредметне границе не треба да буду сметња у организацији наставног процеса. Тематски приступ заснива се на организацији тема и појмова у складу с ученичким могућностима, и на структурисању садржаја око ширих сазнајних целина. Полазиште у тематски организованој настави је проблем који треба целовито обрадити и ученике упутити управо на проблем а не на предмет. Тако се омогућује успостављање хоризонталне и вертикалне везе између предмета који чине шире наставне области. Садржаји имају сложену унутрашњу структуру – обухватају чињенице, процедуре, појмове, системе, као и стечена искуства, умења и вредности. → **Настава** треба да буде смислено повезивање различитих облика → **знања**. У дидактичкој науци и наставној пракси познат је модуларни приступ, при чему се под → **модулом** подразумева логички обликована и заокружена целина информација; логички издвојени делови садржаја из наставног предмета или из више предмета интегрисаних у целину; модуларни приступ је, у ствари, тематски приступ.

Литература:

1. Lake, *Integrated Curriculum*, 1994;
2. Ј. И. Дик и сар., „Интеграция учебных предметов“, *Советская педагогика*, 9/1987;
3. G. E. Becker, *Planung von Unterricht*, 1997; М. Вилотијевић, *Дидактика*, 1999;
4. С. Kyriacou, *Temeljna nastavna umijeća* (прев.), 2001;
5. V. Poljak, *Planiranje u nastavi*, 1974;
6. G. Schorsch, „Unterrichtplanung und Unterrichtsvorbereitung“, in: L. Roth, *Pädagogik: Handbuch für Studium und Praxis*, 2001;
7. М. Stevanović, *Didaktika*, 2003;
8. K. Witzemberger, *Praxis der Unterrichtsplanung*, 1994